

A Kárpát-medencei tehetséggondozás
jó gyakorlatai

GÉNIUSZ KÖNYVEK

A Géniusz Könyvtár a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége által koordinált Magyar Géniusz Program keretében megjelentetett kötetek alkotják. A sorozat célja, hogy széles körű, átfogó segítséget és eligazítást adjon a tehetséggondozás ügyében tevékenykedő szakembereknek és segítőknek.

A SOROZAT KÖTETEI

1. M. Nádasi Mária: Adaptív nevelés és oktatás
2. Revákné Markóczi Ibolya–Futóné Monori Edit–Balogh László: Tehetségfejlesztés a biológiatudományban
3. Vancsuráné Sárközi Angéla: Drámapedagógia a tehetséggondozásban (2. kiadás)
4. Szivák Judit: A reflektív gondolkodás fejlesztése
5. Czimer Györgyi–Balogh László: Az irodalmi alkotótevékenység fejlesztése
6. M. Nádasi Mária: A projektoktatás elmélete és gyakorlata
7. Balogh László–Mező Ferenc: Tehetségpontok létrehozása, akkreditációja
8. Orosz Róbert: A sporttehetség felismerésének és fejlesztésének pszichológiai alapjai
9. Turmezeyné Heller Erika: A zenei tehetség felismerése és fejlesztése
10. Kirsch Éva–Dudics Pál–Balogh László: A tehetséggondozás lehetőségei fizikából
11. Mező Ferenc–Kiss Papp Csilla–Subicz István: Képzőművész tehetségek gondozása
12. Gyarmathy Éva: Hátrányban az előny – A szociokulturálisan hátrányos tehetségesek
13. Bohdaneczkyne Schág Judit–Balogh László: Tehetséggondozás a közoktatásban a kémiatudományban
14. Inántszy-Pap Judit–Orosz Róbert–Pék Győző–Nagy Tamás: Tehetség és személyiségfejlesztés
15. Kovács Gábor–Balogh László: A matematikai tehetség fejlesztése
16. Csernoch Mária–Balogh László: Algoritmuskés és táblázatkezelés – Tehetséggondozás a közoktatásban az informatika területén
17. Gordon Győri János (szerk.): A tehetséggondozás nemzetközi horizontja, I.
18. Gordon Győri János (ed.): International Horizons in Talent Support, I.
19. Bodnár Gabriella–Takács Ildikó–Balogh Ákos: Tehetségmenedzsment a felsőoktatásban
20. Balogh László–Mező Ferenc–Kormos Dénes: Fogalomtár a tehetségpontok számára
21. Polonkai Mária (szerk.): Tíz jó gyakorlat a hazai tehetséggondozásban
22. Mönks, F. J.–Ypenburg, I. H.: Ha tehetséges a gyerek...
23. Pappné Gyulai Katalin–Pakurár Miklósné: A debreceni példa
24. Dávid Imre: „Jó szóval oktasd...”
25. F. Gagné: A tehetségfejlesztés nemzetközi horizontja az esélyegyenlőség szemszögéből

A KÁRPÁT-MEDENCEI TEHETSÉGGONDOZÁS JÓ GYAKORLATAI

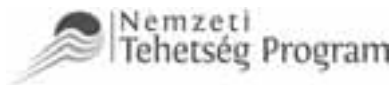
Szerkesztette: Demeter József

Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, 2012

Készült az „A Budapesti Európai Tehetségközpont működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása” című (NTP-EU-M-12) kódszámú pályázat keretében.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által meghirdetett pályázat a Munkaerő-piaci Alap képzési alaprészenek terhére valósul meg.

A szakmai tartalomért a szerzők felelősek.

© András Szilárd, Bereczki Kinga, Berszán István, Cseri Ilona, Dvorácsek Ágoston, Kormányos Róbert, Orosz Ildikó, Péntek János, Somai József, Váradi Natália, Vida János, 2012

ISSN 2062-5936

Felelős kiadó: Bajor Péter, a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetség elnöke

Felelős szerkesztő: Polyánszky Piroska

Borítóterv: Kállai-Nagy Krisztina

Nyomdai előkészítés: Jet Set Tipográfiai Műhely

A nyomdai munkálatokat a D-Plus végezte

Felelős vezető: Németh László

Printed in Hungary

TARTALOM

ELŐSZÓ (<i>Demeter József</i>)	7
ROMÁNIA – Erdély	9
I. A magyar tehetség esélyei Erdélyben (<i>Péntek János</i>)	11
II. Terepkönyv-gyakorlatok (<i>Berszán István</i>)	23
III. Jó gyakorlatok hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek	41
III.1. A Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület (<i>Péntek János–Somai József</i>)	41
III.2. Az Amöba Alapítvány tehetséggondozó programja (<i>Bereczki Kinga</i>)	53
IV. Természettudományi jó gyakorlatok	65
IV.1. Az önképzőköri tevékenységek és a természettudományok kapcsolata a nagyenyedi Bethlen Kollégiumban (<i>Dvorácsek Ágoston</i>)	65
IV.2. A matematikai tehetséggondozás Erdélyben (<i>András Szilárd</i>)	77
SZERBIA – Vajdaság	87
I. A tehetséggondozás szerbiai vonatkozásairól (<i>Kormányos Róbert–Vida János</i>)	89
II. Vajdasági tehetséggondozás (<i>Kormányos Róbert–Vida János</i>)	95
SZLOVÁKIA – Felvidék	107
I. Felvidéki helyzetkép pedagógusszemmel (<i>Cseri Ilona</i>)	109
II. Médiasztárok születnek Felvidéken (<i>Cseri Ilona</i>)	119
UKRAJNA – Kárpátalja	133
I. A magyar nyelvű oktatás helyzete Kárpátalján (<i>Orosz Ildikó</i>)	135
II. Tehetséggondozás Kárpátalján (<i>Orosz Ildikó–Váradi Natália</i>)	155

ÖSSZEFOGLALÁS (<i>Gordon Győri János</i>)	175
FÜGGELÉK	185
MELLÉKLET	197

II. Tehetséggondozás Kárpátalján

1. A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KISEBBSÉG KEZDEMÉNYEZÉSEI, LEHETŐSÉGEI

A globalizáció viszonyai között a Kárpátalján élő magyarság esélyeit az anyanyelven folyó oktatás és képzés színvonala, korszerűsége – ennek következményeként pedig a gazdasági, munkavállalási aktivitás lehetősége – meghatározóan befolyásolja. A tanulás, szakmaszerzés és szakmaváltás lehetősége a magyar nemzeti közösségek szülőföldön történő boldogulásának a 21. századi alapfeltétele.

1991. december 8-án Kárpátalján az értelmiség vezető rétege, a pedagógustársadalom, az önszerveződés útjára lépett, és megalakult a *Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség*¹ mintegy félszáz pedagógussal. A szervezet ma már 2200 tagot számlál. Az évek alatt az elkötelezett tanítók, tanárok által kifejtett áldozatos, időt, energiát, sokszor anyagiakat sem kímélő munka révén a Pedagógusszövetség olyan szervezet lett, amelynek véleményére, javaslataira, kezdeményezéseire odafigyelnek a kárpátaljai magyar oktatásügyet érintő kérdésekben. Az anyanyelvet szüleinktől örököljük, tőlük tanuljuk meg gyermekkorunkban, így használhatjuk azt később természetesen. Anyanyelvünkön tudjuk gondolatainkat legkönnyebben kifejezni, és ezen a nyelven sajátíthatjuk el legalaposabban a tudást. A matematikát, a kémiát, a történelmet, a fizikát is anyanyelvünkön értjük meg igazán. Nem véletlen hát, hogy a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) 1994-ben indított szakmai lapja, a *Közoktatás*² is egyik fő céljául tűzte ki az anyanyelvű oktatás népszerűsítését, segítését. A KMPSZ nem sokkal megalakulását követően, azzal a céllal indította útjára

¹ <http://kmpsz.uz.ua/>

² Kiadja: a KMPSZ megbízásából a PoliPrint Kft. (Ungvár); főszerkesztő: Kovácsné Marton Erzsébet (elérhető <http://kmpsz.uz.ua/index.php/koezoktatás.html> ; letöltés dátuma 2012. 09. 09.)

szakmai folyóiratát, hogy annak hasábjain keresztül a pedagógusok megoszthassák egymással élményeiket, hogy beszámoljanak sikereikről, gondjaikról, és hogy a lapban megosztott tapasztalataikkal is az anyanyelvi oktatást segítsék. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség szakmai lapja, a *Közoktatás* megjelenése pillanatától (1994) azt a célt tűzte ki, hogy segítse a kárpátaljai magyar oktatás fejlesztését, a pedagógusok munkáját, hogy a lap segítségével is olyan tudást adjanak át, amivel az itteni végzősök megállják helyüket Európa és a nagyvilág bármelyik egyetemén, főiskoláján. A Közoktatásban bemutatkozási lehetőség nyílik az iskolák, óvodák számára. Bemutatjuk azokat, akik a pedagóguspályán kimagasló sikereket értek el, akik életükkel, munkásságukkal példaként szolgálnak a következő nemzedék számára.

2. A KÁRPÁTALJAI MAGYAR TEHETSÉGGONDOZÁS TÁMOGATÓI

2.1. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (Beregszász)³ megalakulása óta a helyi magyarság oktatási, szellemi és kulturális központja. Ezt jelzi többek között az a számos kulturális, tudományos rendezvény, amelyek a főiskola szervezésében kerülnek lebonyolításra. A főiskola tehát egyben tudományos műhely is. Tanáraink, munkatársaink tollából számos tankönyv, oktatási segédkönyv, tudományos monográfia, ismeretterjesztő kiadvány született, oktatóink több rangos nemzetközi konferencián képviselik intézményünket. A főiskola oktatóinak és diákjainak tudományos publikációit a 2000. évvel kezdődően évkönyv formájában teszi közzé *Acta Beregsasiensis* címmel. A felsőoktatás célja nemcsak a tudás közvetítése, hanem az értelmiségi létre nevelés is.

Kárpátalja gazdasági kibontakozásának elengedhetetlen feltétele a tudás- és képességtartalomban kiemelkedő teljesítménnyel bíró fiatalok, a tehetségek megtalálása, tehetségük kibontakozásának támogatása, a fiatal kutatók segítése. A kimagasló képességű fiatalok felkutatása, azonosítása és folyamatos fejlesztésük ma már egy adott vidék versenyképességét meghatározó kulctényezővé lépnek elő, mely munkában kiemelkedő szerep jut a különböző oktatási intézményeknek és tehetséggondozó szervezeteknek is. Ebből a megfontolásból hozta létre a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, valamint a Kárpátaljai Magyar Pedagógus Szövetség a „GENIUS” *Jótekonysági Alapítványt*⁴, amely többek között az esélyegyenlőség jegyében végez széles körű tehetséggondozást, fejlesztést, valamint tehetségkutatást Kárpátalja magyar anyanyelvű iskolásai, egyetemi, főiskolai hallgatói, fiatal kutatói között.

³ <http://www.kmf.uz.ua/>

⁴ <http://www.genius-ja.uz.ua/>

2.2. „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány

A „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány a kárpátaljai magyar informális oktatás-szervezés és ezzel összefüggő tehetséggondozás terén tevékenykedik egyfajta hidat képezve a középiskolai és felsőoktatási rendszer között.

Az Alapítvány célja a tehetségsegítő programok integrált rendszerének létrehozása, egyenlő hozzáférés biztosítása a tehetségsegítés területén, a tehetséges fiatalok társadalmi felelősségének növelése, a tehetségsegítő személyek és szervezetek munkájának megbecsülése, és hogy minél több lehetőséget kínáljunk a tehetséges tanulók, hallgatók, kutatók ismereteinek, készségeinek a képzési anyagon túllépő kiszélesítésére, valamint értelmes fiatalok, a kárpátaljai magyar értelmiségi réteg kinevelése, és hogy összefogjuk a tehetséggondozás iránt elkötelezett pedagógusokat, közös gondolkodásra, munkára ösztönözzük őket.

2.2.1. A „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány tevékenysége

Működteti a Kárpátaljai Felsőoktatási Tehetséggondozó Tanácsot, a Kárpátaljai Tehetségsegítő Tanácsot, a Zrínyi Ilona Szakkollégiumot, szervezi a Fiatal Kutatók Konferenciáját, a Tudományos Diákköri Konferenciát, a Tehetségsegítő Szakmai Tantárgyfelelősök munkáját, a hét tehetségpontot egész kárpátaljai lefedettséggel (amelyekben a 2011/2012-es tanév során 2007 gyermek vett részt), tehetségnapot szervez, a tehetségpontokban résztvevő kis géniuszokat eljuttatja a KMPSZ által szervezett tantárgyi vetélkedőkre. Emellett a nyári időszakban különböző táborokat valósít meg.

2.2.2. A „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány programja

Ssz.	Tevékenység megnevezése	Időintervallum	Alkalmak száma évenként
1.	Kárpátaljai Felsőoktatási Tehetséggondozó Tanács ülései	január–december	8 alkalommal
2.	Kárpátaljai Tehetségsegítő Tanács ülései	január–december	10 alkalommal
3.	Tehetségsegítő szakmai tantárgyfelelősök ülései	január–december	10 alkalommal
4.	Tehetségnap (Beregszász)	január, június	2 alkalommal
5.	A tehetségpontokban résztvevő hallgatók KMPSZ tantárgyi vetélkedőire való eljuttatása	január–május	18 különböző versenyen

Ssz.	Tevékenység megnevezése	Időintervallum	Alkalmak száma évenként
6.	Hét tehetségpont működtetése (Ungvár, Nagydobrony, Bátyú, Beregszász, Újlak, Mezővári, Aknaszlatina)	szeptember–december	4 hónapon át, havonta két hétvégén reál és humán tantárgyi csoport bontásban
7.	Zrínyi Ilona Szakkollégium működtetése	szeptember–május	10 hónapon át
8.	Fiatalkutatók Konferenciája	május	1 alkalommal
9.	Sportversenyek elődöntői és döntői	június	1 alkalommal
10.	Nyári táborok (sport, Nagyberegi népzenei-néptánc, Jankovics Mária Alkotótábor)	július–augusztus	1–1 alkalommal
11.	Tudományos Diákköri Konferencia	november	1 alkalommal

2.3. Tehetségsegítő tanácsok és tehetségi pontok

2.3.1. A Kárpátaljai Felsőoktatási Tehetség gondozó Tanács

A tehetségek felkutatása, valamint a tehetség gondozás különösen fontos a kárpátaljai felsőoktatási intézményekben tanuló hallgatók tekintetében. A tehetségek kibontakoztatása érdekében 2011. február 22-én a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán tartotta alakuló ülését a *Kárpátaljai Felsőoktatási Tehetség gondozó Tanács*. Főbb céljai:

- A kárpátaljai felsőoktatási intézményekben tanuló tehetséges magyar hallgatók felkutatása, támogatása, segítése tehetségének kibontakoztatása érdekében, valamint azok szakmai sorsának figyelemmel kísérése.
- A Zrínyi Ilona Felsőoktatási Szakkollégium működtetése.
- Szervezi a kárpátaljai hallgatók és fiatal kutatók tudományos diákköri konferenciáját.
- Publikációs lehetőséget biztosít a legjobb munkáknak.
- A TDK-án legjobb teljesítményt nyújtott diákokat segíti, hogy nemzetközi konferenciákon is részt vehessenek.
- A magyar tudományos nyelv és gondolkodás fejlesztése.

2.3.2. A Kárpátaljai Tehetségsegítő Tanács

A középiskolás tehetségek kibontakoztatása, felkarolása érdekében 2011. március 16-án a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán tartotta alakuló ülését a *Kárpátaljai Tehetségsegítő Tanács*, melynek főbb céljai:

- Felügyeli és szervezi a tehetség-kiválasztással, tehetséggondozással kapcsolatos különböző, a testületek által megfogalmazott és elfogadott tevékenységeket.
- A kárpátaljai általános és középiskolákban tanuló magyar tehetségek felkutatása, támogatása, segítése tehetségének kibontakoztatása érdekében.
- Működteti a tehetségpontokat.
- Segíti a KMPSZ által szervezett tantárgyi vetélkedők lebonyolítását.
- A KMPSZ vetélkedőkre benevezett és az első tíz helyezést elért diákoknak tehetségnapot szervez, melyeken a gyermekek tudásának, képességének fejlesztésén túl bemutatja a helyi kultúra és művészet értékeit is.
- Tehetséggondozó táborokat és hétvégeket szervez a KMPSZ-szel együttműködve.

2.3.3. A tehetségsegítő szakmai tantárgyfelelősök

A tehetségpontban tanított tantárgyak szakmai jellegű szervezési és tanácsadási feladatait a *tantárgyfelelősök* végzik, akik beszámolási kötelezettséggel tartoznak a Tehetségsegítő Tanácsnak. Az ő feladatuk továbbá a különböző tantárgyakhoz tartozó oktatási tananyag, feladatlapok, dolgozatok, elektronikus tananyagok kidolgozása, feladatlap, órarendek összeállítása, a tehetségpontokban oktató tanárok felkérése előadások megtartására, illetve a tanórák levezetésére.

A két Tanács, valamint a szakmai tantárgyfelelősök munkája szervesen összefonódik, egymást kiegészíti.

2.3.4. A hét tehetségpont

2011 őszén hét tehetségpont jött létre teljes kárpátaljai lefedettséggel, az alábbi körzetekben: Ungvár, Nagydobrony, Bányó, Beregszász, Újlak, Mezővári, Aknaszlátina. A tehetségpontok célja a tehetséges gyerekek felkutatása és felkariolása. A különböző tantárgyi csoportokban – matematika–informatika–fizika, biológia–kémia–földrajz, magyar nyelv–irodalom–történelem–művészettörténet, ukrán nyelv–idegen nyelv, tanítói – zajló foglalkozásokra hétvégeken kerül sor a fent említett körzetekben, melyekben 2011 őszén 2007 gyermek vehetett részt az oktatásban. A fiatalokat 2011 szeptemberétől decemberig eljuttattuk a tehetségpontokba, ahol részt vehettek a reál és humán csoportra bontott tanórákon. A 2012/2013-as tanévben a tehetségpontok munkája folytatódni fog, valamint 2013. januártól májusig elektronikus úton zajló tehetséggondozást tervezünk valamennyi tantárgyból.

3. A TEHETSÉGGONDOZÁS GYAKORLATAI

3.1. Beregszászi Tehetségnap

Egy évben 2 alkalommal – januárban és júniusban – tehetségnapot tartunk, ahova a tehetségpontból eljuttatjuk a KMPSZ tantárgyi vetélkedőin az első tíz helyezést elért fiatalokat, tehetséges, neves, sokat bizonyított, példaértékű kárpátaljai és anyaországi előadók, művészek előadásaira. Így egyfajta tanévzáróként 2012. június 2-án került megrendezésre az *I. Kárpátaljai Tehetségnap* a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány és a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség közös szervezésében. Ezzel a rendezvénnyel zárult le a KMPSZ és a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány 2011/2012-es tanévi munkája. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Magyarországról Balogh Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériumának minisztere is.

Ezen alkalomból is igyekezzünk felhívni az itt élők figyelmét a színházművészet és tágabb értelemben a kultúra, zene, tánc, művészetek fontosságára is. Vannak különleges hagyományok, értékek, melyek a nemzet emlékezetének mindig megújuló örök értékei. Vannak kárpátaljai hírességeink, akik példaként állhatnak az itt élők előtt, akikből erőt meríthetnek, akiket követhetnek a helyi fiatalok. Különösen fontos ez azért is, mert az anyagi gondok, a nélkülözés, a pénz után való rohanás behálózza a világot, elidegeníti a közönséget az előadás, kultúra, művelődés színhelyeitől, amely azonban létfontosságú a kisebbségben élő magyarság számára.

Hiányzik a gyermekek művészeti nevelése, ami egyértelműen megnehezíti a művészet felfedezését, befogadását. A gyerekek csak nagyon ritkán jutnak olyan lehetőséghez, ami közelebb viszi őket a művészethez, színházhoz, népzenehez, néptánchoz, nemzeti értékekhez és megszeretteti velük azt, vagy éppen ráébreszti őket arra, hogy valójában bennük is értékes tehetség lakozik.

3.2. Tehetséges diákok részvétele a KPMSZ versenyein

A kárpátaljai magyar közösség kultúrája megőrzésének és fejlesztésének bölcsője a magyar iskola. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség megalakulása óta szervezi, ösztönzi és támogatja a pedagógusok azon kezdeményezéseit, amelyek elősegítik a szülőföldjükön tanuló magyar diákok esélyegyenlőségé-

nek megteremtését. A tanulmányi versenyek célja a tehetséges tanulók kiválasztása, valamint lehetőséget biztosítani az általános és középiskolás korosztály átlagon felüli adottságokkal, képességekkel rendelkező tanulói számára a megmértetésre. A korszerű pedagógiai munka során az új ismeretek, képességek, kompetenciák megszerzésének a differenciált, adaptív foglalkozás elengedhetetlen velejárója, melynek egy lényeges eleme a versenyekre történő felkészítő munka. Ez esetben plusz lehetőséget kínálunk a tehetséges diákok tudásának fejlesztésére, alkalmazására, mivel egyrészt maga a komplex felkészülési folyamat, másrészt a különféle szintű fordulók egymást gazdagon behálózzák, miáltal bő teret adnak az ismeretek, készségek, jártasságok, képességek fejlesztéséhez.

A versenyek segítik a szaktanárok tehetséggondozó munkáját, valamint hozzájárulnak a kárpátaljai magyar oktatás színvonalának fejlesztéséhez az eredményeinek bemutatásához, és nem utolsósorban emlékezetes, nemzeti kötődésű közösségi élményt jelentenek a gyermekeknek.

A tanulmányi versenyek a diákokra is évről évre nagyobb hatással vannak, mert nemcsak az iskolában tanított főbb tantárgyakról (matematika, történelem, magyar nyelv és irodalom, természettudományok stb.) szólnak, hanem különféle hagyományörző, művészeti versenyek is léteznek. Így lehetőség nyílik számukra a megszokott tanulmányi életből kilépni, illetve megmutatni tudásuk legjavát, azt, hogy miben a legjobbak a többi résztvevőhöz képest. Mivel az ukrain közoktatás által szervezett vetélkedőkön az ukrán nyelv hiányos tudása miatt a magyar iskolákban tanuló gyerekek kevésbé érvényesülnek, ezért a szövetségünk által szervezett és lebonyolított tanulmányi vetélkedők és versenyek lehetővé teszik a diákoknak, hogy egyenlő esélyek mellett mérjék össze tudásukat.

A Pedagógusszövetség megalakulását követően már 1994-ben néhány lelkes pedagógus szervezésében a szervezet lebonyolította első vetélkedőit, többek között az anyanyelvi vetélkedőt, a *Terebesi Viktor matematikai emlékversenyt*, valamint felkarolta és védnökséget vállalt a *Bátyúi Költészet Napi szavalóverseny* fölött. A versenyeken legeredményesebben szereplő 938 diáknak magyarországi nyári táborokban biztosítottunk pihenési lehetőséget: a magyarországi túristavándi *Szomszédoló Olvasótáborban*, a lendvai szervezésű *Mátyás király honismereti táborban*, a *Magyar Környezeti Nevelési Egyesület táboraiban*, a *bernecebaráti képzőművészeti táborban*, *Balatonmáriafürdőn*, *Ibrányban*, *Baktalórántházán*, a *velencei Pro Recreation Alapítvány Táborában*, a *Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrumban*.

Kialakult egy teljes kárpátaljai magyar iskolákat mozgósító rendszer.

A vetélkedők humán és természettudományi témakörben valósulnak meg.

Hagyományos reál és természettudományi vetélkedőink: *Gordiusz matematika tesztverseny*, *Zrínyi Ilona matematikaverseny*, *Terebesi Viktor matematikaverseny*, *Szedlák Ferenc matematikai emlékverseny*, valamint *biológia-, informatika-, fizika-, kémia-, földrajzvetélkedő*. Humán szakirányú hagyományos vetélkedők is vannak: *Kazinczy szépkiejtési verseny*, „*Édes anyanyelvünk*” *nyelvhasználati verseny*, *költészet napi szavalóverseny*, *Karádi helyesírási verseny*, *történelemvetélkedő*, *idegennyelv-vetélkedő*, *szórványban élő magyar gyerekek szavalóversenye*.

Már rendszeressé vált, hogy a kárpátaljai tanulmányi versenyeken győztes tanulók magyarországi versenyeken a Kárpát-medencében élő magyar diákokkal mérik össze tudásukat, ahol szép eredményeket érnek el. Számos olyan megmérettetésen szerepeltek sikeresen, mint az *Öveges József fizikaverseny*, *Hatvani István fizikaverseny*, *Gordiusz matematika tesztverseny*, *Zrínyi Ilona matematikaverseny*, *Nemzetközi Magyar Matematikaverseny*, *Sajó Károly Kárpát-medencei környezetvédelmi csapatverseny*, *Vass Lajos népzenei verseny*, „*Édes anyanyelvünk*” *nyelvhasználati verseny* és a *Kazinczy szépkiejtési verseny* országos döntőin. Minden nemzet egyik legértékesebb szellemi kincse az anyanyelve. Nekünk, kárpátaljai magyaroknak az anyanyelv egyben a megmaradás zálogát is jelenti, melyet őrizni és ápolni kell. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség szervezésében éppen ezért van nagy jelentősége az évente megrendezett nyelvhasználati versenynek.

A humán tanulmányi versenyeken eredményesen szereplő diákok mellett a természettudományi tanulmányi versenyek helyezettei is tehetségüknek megfelelően sikeresek, ukrainai és magyarországi főiskolákon, egyetemeken szereznek diplomát.

A tehetség törékeny érték: a tehetséges gyermekek mielőbbi felfedezése, fejlesztése, pozitív célok iránti elkötelezése és menedzselése komoly szakmai kihívás, ugyanakkor kötelesség minden pedagógus számára. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség a kárpátaljai magyar pedagógusok és a magyar oktatás érdekvédelme mellett a tanulmányi versenyek szervezésével részt vesz a tehetséggondozás széles körű tevékenységrendszerében. Európai és a világviszonylatban is gazdagnak számít tanulmányi versenyek struktúrája és beágyazódása a pedagógiai gyakorlatba. E szakmai szervezetünk joggal lehet büszke a nagy hagyományú tanulmányi versenyekre, melyek elősegíthetik a kárpátaljai magyar iskolákban tanuló tehetségek felkutatását, szellemi gyarapodását, és megerősíthetik kötődésüket a magyar nemzetközösséghez.

Fontosnak tarjuk tehát, hogy az iskolában és a tehetségpontokban kiemelkedő eredményeket elért gyerekek eljussanak a KMPSZ tanulmányi versenyekre, és ott megmérettessenek a különböző tantárgyakból. A helyi hétvégi közlekedési problémák, valamint a vidék szegényes anyagi lehetőségei, sok te-

hetséges gyermek számára nem adnak lehetőséget arra, hogy eljuthassanak a vetélkedőkre, ezért a 2012. január–április között megrendezett tantárgyi vetélkedőkre a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány a *Bethlen Gábor Alap* támogatásával segítette az ifjú tehetségek eljuttatását: buszokat biztosított a tehetségpontokból Beregszászra, a versenyek helyszínére.

3.3. Tudományos Diákköri Konferencia és Fiatalkutatók Konferenciája

A Genius Alapítvány tehetséggondozó programjának másik ága a felsőoktatásban tanuló fiatalokkal való munka. Az alapítvány a felsőoktatásban tanulók számára, a magyar tudomány napjára Tudományos Diákköri Konferenciát szervez, az ukrán tudomány napjához kapcsolódva pedig a Fiatalkutatók Konferenciáját. Célja, hogy a különböző tudományágak területén kutató doktoranduszok és doktorjelöltek, vagy tanulmányaikat egyetem után is folytatni vágyó fiatalok számára biztosítson előadási lehetőséget, ahol különböző szekciókban jeles szakemberek zsűrizik az előadókat.

Az alapítvány 2011 novemberében szervezte meg a *VI. Kárpátaljai Tudományos Diákköri Konferenciát*, melyen három tudományterületi szekcióban 32 diák vett részt, illetve 2012 májusában a *Fiatalkutatók Kárpátaljai Magyar Kutatók VIII. Konferenciáját* 27 kutató részvételével.

3.4. Zrínyi Ilona Szakkollégium

Azon felsőoktatásban tanuló tehetséges hallgatók, akik jeleskednek a tudományos kutatásban, felvételizhetnek a Zrínyi Ilona Szakkollégiumba.

A KMPSZ a kárpátaljai felsőoktatásban tanuló magyar hallgatókat, oktatókat és kutatókat egyesítő tehetséggondozó műhely. Feladata felkarolni a kárpátaljai felsőoktatási intézményekben tanuló legtehetségesebb magyar ajkú hallgatókat (a természettudományok és a humántudományok területén), és lehetőség szerint biztosítani számukra mindazokat a szakmai fejlődésükhöz szükséges feltételeket, melyek kiemelkedő eredmények elérését teszik lehetővé. A Szakkollégiumba a 3–5. évfolyamokon tanuló, PhD tanulmányokra készülő, kiváló eredményeket felmutató hallgatók pályázati úton nyerhetnek felvételt. A magyar nyelvtudás kritérium tanár és diák esetében egyaránt. A Szakkollégiumban a hallgatók jövőbeli tevékenységére (értelmiségi pályára, tudományos kutatómunkára, doktori képzésre) előkészítő, a célokhoz alkalmazottan szervezett és megfelelő módszerű képzés folyik *tutori foglalkozások* és más oktatási módszerek formájában. A tutori foglalkozások (minimálisan heti 2 óra) látogatása kötelező. A tutori foglalkozások tananyagát a tanár határozza meg az előre kidolgozott tantervek alapján, illetve azok kiegészítőjeként. A folyó tanulmányi

ügyekben konzultációk tarthatók a munkarendnek megfelelően. A szakkollégiumi tagság ideje alatt kötelező évente legalább egy tudományos munka (cikk, konferencia anyagának) megírása és publikálása. Szintén kötelező évente legalább egy tudományos konferencián való részvétel, személyes felszólalás. A fentiek elmulasztása a szakkollégiumi tagság megszűnését eredményezi. Ugyancsak elengedhetetlen követelmény, hogy a hallgató tanulmányi átlageredménye az adott tanintézetben ne legyen 4,0-nél kisebb, a szaktantárgyakból pedig 4,5-nél.

A Zrínyi Ilona Szakkollégiumban évente 10 fiatal kutató vesz részt, akiknek munkáját egy-egy tutor, azaz tudományos fokozattal rendelkező szakember segíti.

3.5. Nyári táborok

A nyári időszakban, a tehetségpontokban kifejtett aktivitás alapján, valamint a KMPSZ vetélkedőkön elért jó eredményekért (1–10. helyezés), a gyerekek részt vehetnek a különböző, a KMPSZ, a „GENIUS” Alapítvány vagy a Pro Cultura Subcarpathica által szervezett táborok egyikében.

Világot látni, ismerkedni, barátkozni, szórakozni mindenki szeret. Erre kitűnő alkalmat nyújtanak a nyári táborok. Éppen ezért a fent említett szervezetek nagy figyelmet fordítanak a gyerekek nyári táboroztatására, üdültetésére hazai és külföldi helyszíneken egyaránt.

3.5.1. A KMPSZ által szervezett táborok

A hazai táborok sorát az angol nyelvű *bibliatábor* nyitotta, melyre első ízben 1994-ben került sor. A tábor programjain részt vehetett bárki, akit egy kicsit is érdekelt az angol nyelv. Arról, hogy mindenki tudását gyarapítva térhessen haza, a jól képzett tanári csapatok gondoskodtak, akik Amerikából, Angliából, Skóciából, Írországból és Magyarországról érkeztek. A hét folyamán a foglalkozásokon a tanárok játékos formában, illetve a drámapedagógia módszereinek alkalmazásával tanulmányozták a Bibliát. A tanulóknak lehetőségük nyílt bibliai történetek szereplőiként értelmezni a történeteket. A sok éneklés felszabadulttá tette a résztvevőket, ami nagy szerepet játszott a közösségépítésben, megalapozta az egymás iránti tolerancia, segítőkészség, türelem kialakítását. Nagyon fontos volt, hogy angol anyanyelvű tanárokkal kommunikálhattak, hiszen igazi élő angol nyelvet hallhattak, amelyre az iskolai program keretében nincs mód, ezáltal lehetőség nyílt a hallás utáni tanulásra. A beszélgetések folyamán a tanulók a nyelvtani helyességre is figyelhettek, hiszen a tanároktól módjukban állt tanácsot kérni akár a beszéd pillanatában is.

A következő évben az angol nyelvű bibliatábor mellett már a *péterfalvi ének-, zene-, néptánc- és kézműves táborban*, illetve az anyanyelvi *Irka táborban* is pihenhettek a résztvevők. A táborok nem csupán kellemes időtöltést jelentettek a gyerekek számára, hanem hasznos ismeretekkel, készségekkel is gazdagították őket. Péterfalván minden adott volt ahhoz, hogy fiataljaink ideális, kulturált környezetben tartalmasan töltsék a vakációt. Tisza-part, vidámpark, jól felszerelt sport- és tenispályák és néhány „megszállott” ember várta a népzenei tábor lakóit. A tábor ideje alatt a gyerekek neves magyarországi szakemberek segítségével sajátítják el a néptánc alapjait, valamint elmélyülten megismerkednek egy-egy tájegység táncaival. Emellett népzene- és énekképzés is folyik kezdő és haladó csoportra osztva a táborlakókat, biztosítva ezáltal valamennyi résztvevő szakmai fejlődését. A hagyományos kézműves népi kultúrával is megismerkedhetnek a résztvevők, mivel gyöngyfűzés, fafaragás és kosárfonás is színesíti a programot. Esténként a muzikaszó táncházba hívogatja a táborlakókat. Diákok és tanárok kezdők és haladók együtt táncolnak, játszanak, énekelnek. Tradicionálisan a tábor ünnepi műsorral zárul, ahol a nagyszámú közönség előtt mutatják be mindazt, amit az egy hét alatt elsajátítottak.

Míg a táncot és népzenei kedvelő gyerekek játszva bővítették ismeretüket Péterfalván, addig Beregszászon a *szórványban élő magyar gyerekek* köthettek mélyebb barátságot a magyar nyelvvel. A tábor fő célja az anyanyelvi nevelés, a magyarságtudat fejlesztése. Régi igazság, hogy a legjobb nyelvtanulási módszer a játék, még inkább a dalos játék, mert így észrevétlenül megragadnak a gyerekekben a költői környezetbe ágyazott szavak, kifejezések, könnyebben sajátítják el a nyelv törvényszerűségeit, sajátosságait. A dal, az ének mellett a manuális tevékenységek is fejlesztik a gyerek szókincsét. Éppen ezért a tábor ideje alatt a gyerekek agyagozást, gyöngyfűzést is tanulhattak. Munka közben állandóan beszéltek, összekapcsolták a szavakat a már ismert foglalkozásokkal, fogalmakkal. A rajz, festés, hímzés, az origami is kitűnő lehetőségeket nyújtott és nyújt a szókincsfejlesztésre. Azok a gyerekek például, akik az anyanyelvi táborban ismerkednek a magyar nyelv alapjaival, ezáltal játékosan sajátíthatják el például a testrészek megnevezéseit, az állatok, tárgyak neveit.

Az *intenzív nyelvtanulás* az Irka táborban a játékoságon alapult. Zene, tánc, játék – ezek jellemezték és jellemzik a mai napig a tábor életét.

A matematikát kedvelő gyerekek részére *Abacus matematikatábor* indítottunk. A tábor célja a matematika iránt érdeklődő gyerekek üdültetése, tehetség-gondozása, játszva tanítása, az iskolai tananyagból kimaradt, viszont versenyekhez elengedhetetlen fejezetek áttekintése. A tábor lakói az általános és középiskola minden korosztályát képviselik. Ezért a gyerekeket csoportokba szervezik, így mindegyik korosztály a már tanult témákra alapozva fejlődhet. A hét folyamán az elméleti foglalkozások mellett a délutáni foglalkozások el-

maradhatatlan programja a trikóbatikolás. Itt a délelőtti foglalkozásoknak megfelelő csoportok trikójukat más-más színűre festik az együvé tartozás jeleként. Minden évben megrendezésre kerül a városi akadályverseny, ahol a gyerekek a megye egy-egy városát fedezhetik fel. Emellett csapatversenyek, valamint ismeretterjesztő előadások színesítik évről évre a tábor életét.

A matematika mellett a természetet kedvelő gyerekeket is szeretttük volna bevonni a tábori életbe, ezért 2000-ben első ízben megrendezésre került a *Természetvédelmi és természetismereti tábor*. A tábor célja hagyományainkhoz híven a szórakoztatáson kívül a játszva tanulás, a természet megismertetése és megszerettetése, közelebb hozni a diákokat a hazánkban élő környezethez, megismertetni közvetlen környezetük természeti szépségeit és értékeit, hiszen a természetfilmekből és egyéb ismeretterjesztő kiadványokból lassan többet tudnak az esőerdő állat- és növényvilágáról, a különleges állatokról és azok védelméről, mint a bennünket körülvevő élőlényekről. Erre a célra a legalkalmasabbnak a Nagydobronyi erdészet területe bizonyult, ahol egy vadvédelmi rezervátum működik, mely hét éven keresztül adott otthont a tábornak. 2007-től a tábornak a Salánki erdészet ad otthont. A tábor hagyományaihoz híven a kezdetkor minden résztvevő terepnaplót kap. A naplóban szereplő érdekes, a megfigyelőkészséget fejlesztő feladatokat a hét folyamán végeztetik el. Pihenésképpen sportversenyekre (futball, sakk, tollaslabda, ügyességi vetélkedőkre) került sor. Esténként a tábortűz mellett énekléssel, szellemi vetélkedőkkel, előadásokkal, illetve Activityvel töltik az időt. Az utolsó napon a hagyományokhoz híven egy többfordulós versenyre került sor: délelőtt a tájékoztatósi futáson, délután egy érdekes vetélkedőn mérhetik össze tudásukat, ügyességüket a táborlakók.

A *Salánki Jurtatábor* hagyományait követve 2004 nyarán első ízben került megszervezésre Salánkon a *Mikes Kelemen Hagyományörző Alkotótábor*, mely a képzőművészetek és a kézműves mesterségek irányában kibővített profillal kerül lebonyolításra. A tábor a *Salánki Mikes Kelemen Középiskola* bázisán kerül megszervezésre. Az egyhetes nyaralás során a táborlakók amellet, hogy elmélyíthetik elméleti ismereteiket a magyar történelemből, gyakorlati ismereteket is szerezhetnek: megtanulhatnak lovagolni, íjászkodni. Helyi és magyarországi szakemberek segítségével elsajátíthatják a honfoglalás kori mesterségek (szövés-fonás, agyagozás, bőrzés, gyöngyfűzés, fafaragás) rejtjelmeit. A tábor egyfajta életmódtábor is: a gyerekek korbű nemejjurtákban laknak, magukra próbálhatják a honfoglalás kori vagy középkori magyar viseleteket. Az első tábor alkalmából mintegy harminc magyarországi és kárpátaljai művész a tábor ideje alatt kifaragta Szent István király háromméteres tölgyfaszobrát, Mikes Kelemen emléktábláját, Salánk község címeres falu-névtábláját, a helyi óvoda és iskola számára pedig ízléses, európai színvonalú faelemekből ácsolt

játszóteret készített. Ezen kívül az iskola új étkezdéje falát nagyméretű freskókkal díszítették.

A pedagógusszövetség táboraiban évente 500–800 gyerek töltheti hasznosan és kellemesen a nyári szünidőt.

Hagyománnyá vált, hogy a tantárgyi vetélkedők győztesei magyarországi táborokban tölthetik vakációjuk egy részét. A legnépszerűbb magyarországi táborok, ahová a gyerekek a KMPSZ szervezésében utazhatnak a velencei és a zánkai táborok.

3.5.2. A „GENIUS” Jótekonysági Alapítvány által szervezett táborok

A Kárpátalján működő magyar nyelvű nevelési-oktatási, nemzeti és kulturális identitás kialakítását és fejlesztését célzó kezdeményezések sok esetben eredményesek, azonban nem teljes a lefedésük, újabb igényeket szülnek.

A nemzeti és kulturális identitás kialakításában, annak megőrzésében a népi kultúra és a képzőművészetek, az irodalom, népi művészetek, kultúra, hagyományörzés ismerete és értése, valamint a sport kecsgetető lehetőségeket kínálnak. Ezek útján pedig a legkönnyebben megérintható rétegnek az iskoláskorú gyerekek mondhatók. A fentiek alapján, figyelembe véve és kiegészítve azokat a programokat, amit már korábban a KMPSZ hasonló céllal évek óta bonyolít, fogalmazódott meg egy három, egyenként ötnapos nyári táborból álló program terve, mely hiánypótló szerepet kívánt betölteni. A táborokat augusztus folyamán valósítjuk meg elsősorban a kárpátaljai magyar iskolásokat megszólítva. A diákok az alábbi táborok közül választhatnak:

Nagyberegri Népzenei és Néptánc Tábor

Az ének-, zene-, néptánc tábornak már vannak előzményei Kárpátalján. A KMPSZ szervezésében hagyományosan minden évben megrendezésre kerül egy ilyen tábor Tiszapéterfalván. A tábor népszerűsége miatt már a befogadóképesség határain van. Többségében a környékbeli, ugocsai gyerekek a résztvevők, más régiókból utazás és anyagi problémák miatt az utóbbi években sokan nem jutnak el. Célszerűnek tartjuk bővíteni ezt a mozgalmat és Kárpátalja különböző régióiban meghonosítani, hogy minél nagyobb réteg számára elérhetővé váljon a népzenei és néptánc anyanyelvének az elsajátítása, elmélyítése. Az iskolákban nem kap megfelelő hangsúlyt a zenei nevelés, illetve a népzenei hagyományok ápolása, ezeket a hiányokat is pótolni kívánja a tábor, amellet, hogy a gyerekeknek tartalmas nyári programot kínál. Gyakorlati és elméleti képzés is biztosítja a táborozók zenei fejlődését, mely hangszeri és táncképzést is magába foglal, kárpátaljai és anyaországi szakemberek, művészek bevonásával, ezen kívül különböző szabadidős tevékenységekkel igyekszünk jó időtöltést biztosítani a gyerekeknek a tábor öt napja folyamán.

Jankovics Mária Alkotótábor

A nyári program keretein belül tervezett másik esemény, mely elsősorban a képzőművészetek, rajz, festészet, illetve kézművesség iránt érdeklődő iskolásokat szólítja meg, főleg kárpátaljai művészek bevonásával, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola bázisán. Jankovics Mária fiatalon meghalt kárpátaljai festőművész volt, aki Kárpátalja egyetlen magyar nyelvű gyermeklapjának a KMPSZ által alapított *Irkának* az arculattervezője, grafikus volt haláláig, így szeretnénk emlékét megőrizni. A fiatalok rajz- és festészetelmélet tanulása mellett kipróbálhatják készségeiket a gyakorlatban is, illetve megismerkedhetnek a kerámiakészítés, agyagozás és szobrászat alapjaival.

Sporttábor

Kárpátalja különböző területéről fiatal, a sport iránt elkötelezett iskolások vehetnek részt a sporttáborban Fonyódon. A kárpátaljai magyar diákok számára szervezett programok számos szervezési és egyéb feladatát a Niké Sportegyesület látja el. A fonyódi sporttábor komoly edzésekkel telik, amelyet helyi elismert edzők tartanak a különböző sportágakból. A program speciális hatása a mai korban oly ritka az összetartozás, szolidaritás és bajtársiasság erejének, a nemzet tudat államhatárok feletti erősítése azáltal, hogy ezzel egy időben a személyiségfejlődést is jelentős mértékben elősegíti. Az első sporttáborban, 2011 nyarán 60 fiatal sportoló vehetett részt, 2012-ben a tábort már 90 fővel valósítottuk meg.

Ifjúsági Üzleti Tábor

A *Calasanctius Ösztöndíj Alapítvány*⁵ a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával, a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvánnyal közösen idén 5. alkalom-

⁵ „A Calasanctius Training Programot (CTP) dr. Forgách Péter, a New York állambeli Buffalóban élő retinasebész hívta életre 1994-ben, amikor lehetővé vált, hogy magyar diákok rendszeres ösztöndíj-támogatást kapjanak egyes amerikai egyetemeken és egészségügyi intézményekben. [...] A Calasanctius Training Program vendiákjai hazatérve elkötelezettségüket és hálájukat tettekben is kifejezve 1999-ben létrehozták a magyar Calasanctius Ösztöndíj Alapítványt, azzal a céllal, hogy megteremtődjék a Program működtetésének magyarországi anyagi bázisa. A Fővárosi Bíróság által 2000. januárjában bejegyzett alapítvány fontos célkitűzésének tekinti, hogy támogatást adjon a nehezebb anyagi körülmények közt tanuló ösztöndíjasoknak, valamint, hogy – közvetett módon – növelje a közgondolkodásban a jótékony célú adakozás és az önkéntes munka értékét. Az Alapítványban az operatív feladatok ellátására kijelölt programigazgató kivételével kizárólag önkéntesek dolgoznak. A feladat gördülékeny ellátására öt team létesült 2007. januárjában, melyek főbb tevékenységei a toborzás, kiválasztás, kapcsolattartás az amerikai egyetemekkel, külső, belső kommunikáció, ifjúsági üzleti program működtetése és az anyagi bázis megteremtése.” (Részletesebb tájékoztatás elérhető a CTP honlapján: <http://ctpinfo.hu/>, letöltés dátuma 2012. 09. 09.)

mal szervezte meg a korábbi években nagy sikernek örvendő Ifjúsági Üzleti Programot. A budapesti alapítvány oktatói, akik részben IÜP öregdiákok, részben pedig az amerikai ösztöndíjprogramban résztvevő gazdasági szakemberek egy héten át képezik a helyi magyar ifjúságot az üzleti világ szabályaira. Az alapítvány missziója az, hogy végzős középiskolások, ill. főiskolások számára gyakorlatias, a helyi viszonyoknak megfelelő üzleti és vállalkozási ismereteket adjanak át, mindezt az alapvető erkölcsi és etikai normák hangsúlyozásával. A hét folyamán a diákok előadást hallhattak üzleti tervezés, marketing, pénzügyi tervezés, üzleti etika témákban. Továbbá helyi szakemberek által ismereteket szerezhettek az aktuális adózási és adminisztratív szabályozásról, valamint általánosan a vállalkozásokat érintő kárpátaljai gazdasági helyzetről, vállalkozásindítási ötletekről. A hét folyamán a délutánok közös csoportmunkával telnek, ahol a résztvevők interaktív módon gyakorolhatják a prezentálási és tárgyalási technikákat, valamint dolgozhatnak a hét elején kiválasztott vállalkozási ötletükön. Gyakorlati cél a hallgatók előtt az, hogy a hét végére egy szakmai zsűri előtt bemutassák a vállalkozásuk üzleti tervét, igyekezzenek bizonyítani, hogy a projektjük megvalósítható, pénzügyileg releváns elképzelés.

Keresztyén Balázs Olvasótábor

A Keresztyén Balázs Olvasótábor 2011-ben valósult meg első alkalommal a Genius Alapítvány és a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet együttműködésével, és olyan innovációk megvalósítására adott lehetőséget, melyek tágítják, kreatív tevékenységgé változtatták az olvasás folyamatát. Olybá tűnik, hogy az olvasás passzív kommunikáció, és sajnos a hagyományos irodalomoktatási módszerek is ezt támasztják alá. „Csak az olvasó és a könyv világa” létezik. A tábor azonban arra hivatott, hogy megváltoztassa résztvevőiben ezt az elképzelést. A tábor folyamán az olvasásra mint aktív, kulturális identitást és világszemléletet alakító kommunikáció típusra helyezük a hangsúlyt. A résztvevők számára új módszerek, technikák segítségével szeretnénk egy új „könyvvilágot” nyitni. Mivel ez lenne az első ilyen tábor, minden napot egy-egy műfaj, műnem titkának szentelnénk, körbejárva ezzel az ezekben rejlő lehetőségeket, világokat és szerepeket. Keresztyén Balázs emléke előtt szeretnénk tisztelni, aki magyar nyelv és irodalom tanár volt Nagyszőlősen, a KMPSZ alapító és elnökségi tagja, aki rendszerváltás után levéltári kutatások alapján megírta Kárpátalja Kultúrtörténeti Lexikonát. 2012 nyaratól a tábort a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet valósítja meg a KMPSZ közreműködésével.

3.6. Összefogással a kárpátaljai magyar sporttehetségekért program

A tehetségek felkarolása nemcsak a tudományok terén fontos, hanem a művészetek és a sport területén is, bár erre az utóbbi években egyre kevésbé figyelünk oda. A „GENIUS” Jótekonysági Alapítvány a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezettel együttműködve Kárpátalja négy régiójában – Ung, Ugocsa, Máramaros, Bereg – röplabda, kosárlabda, kézilabda, asztalitenisz, valamint sakkverseny elődöntőjét, döntőjét szervezte meg 2011 szeptemberében, majd a győztes csapatok Beregszászon egy regionális döntőn vettek részt az említett kategóriákban.

A program újító erővel kapcsolja össze az iskolai és versenysportot. Meggyőződésünk, hogy napjainkban a sportnak pedagógiai és egészségügyi szempontból is kiemelt szerepe van. Manapság tragikusan keveset sportolunk, ami rossz hatással van a fizikai és szellemi állapotunkra. Ezért van rengeteg agresszív, káros szenvedélyekkel élő, kallódó gyerek, tinédzser. Az a gyermek, aki rendszeresen sportol, jobban teljesít az iskolában, és távol marad a káros szenvedélyektől, nem utolsó sorban hasznosan vezeti le a felgyülemelő feszültséget, agresszivitást, lelkileg és szellemileg is kiegyensúlyozottabbá válik. A versenyszámokban jól szereplők Talentum-utalvánnyal részt vehetnek a Fonyódi Sporttáborban.

3.7. Kárpátalja a művészetben, művészet Kárpátalján című rajzpályázat

A „GENIUS” Jótekonysági Alapítvány rajzpályázatot hirdetett *Kárpátalja a művészetben, művészet Kárpátalján* címmel. A pályamunkák a technika megkötése nélkül A/4-es vagy A/3-as méretben, különböző témakörökben készülhetnek, így pl. Kedvenc emlékem, Lakóhelyem 100 év múlva, Önarckép, Álombeli világok, Évszakok, Családfa stb. A beérkezett pályamunkákat szakértő zsűri értékeli és pontozza. A legjobbak Talentum-utalvánnyal részt vehetnek a Jankovics Mária Alkotótáborban.

3.8. Szórványprogram

Kárpátalján szórványvidéknek számítanak az egykori Máramaros, Ung, Ugocsa megye, valamint a Latorca, illetve a Borzsa völgyének magyarok által is lakott települései. Kisebbség-typológiai szempontból szórványtelepüléseknek tekinthetők ma már azok a városok is, ahol még néhány évvel ezelőtt is élénk magyar kulturális élet volt, és erős érdekérvényesítéssel rendelkező magyar közösség élt, mára azonban jelentősen csökkent a magyarok részaránya és az önszerveződés. Ezek alapján napjainkban szórványvidékként kell kezelnünk Ung-

várt, Munkácsot, Nagyszőlőst, Visket, Técsőt, Aknaszlatinát is, ám igazi, „klasszikus” szórványnak elsősorban a Felső-Tisza vidéki településeket, illetve a Latorca-völgyi Szolyvát tekintjük.

A magyar nyelv ezekben a közösségekben a templomi, illetve a szűk családi nyelvhasználatra korlátozódott. Elsősorban a *nagymamák-unokák nyelve* volt a magyar. A magyar nyelv iránti általánosabb, szélesebb körű érdeklődés és tanulás első formái a nyolcvanas évek végén jöttek létre a szórványvidéken. A gyerekek szervezeten először a hitoktatás keretein belül találkoztak a magyar nyelvvel.

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség megalakulása óta foglalkozik a szórványban élő magyar gyerekek nyelvésztésével, anyanyelvi oktatásának szervezésével, koordinálásával. A 2010/2011-es tanévben Kárpátalja szórványtelepülésein 53 pedagógust támogatott szövetségünk, akik összességében közel ezer gyermeket tanítanak magyarul. A KMPSZ munkatársai állandó munkakapcsolatban vannak a helyi tanárokkal, módszertani tanácsokkal, tankönyvekkel, segédanyagokkal, lehetőség szerint szemléltető- és technikai eszközökkel látják el a pedagógusokat. Szavalóversenyeket, tábortokat szervezünk a gyerekek számára.

Rendszeresen foglalkozunk a vasárnapi iskolák tanárainak továbbképzésével. Évközi kihelyezett módszertani tanácskozásokat, nyári itthoni és magyarországi továbbképzési lehetőséget biztosítunk számukra. A vasárnapi iskolák eredményes munkájának tekintjük, hogy évről évre van szórványvidékről érkezett felvételizője a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolának, akik reményeink szerint saját szülőföldjükre visszatérve ápolják majd hagyományainkat, és továbbfejlesztik a vasárnapi iskolákat. Jelenleg Rahóról, Kőrösmezőről, Husztról, Nagybocksóról, Aknaszlatináról van nappali és levelező hallgatója a főiskolánknak. A Rákóczi-főiskola végzősei közül sokan (az eddigi végzősök közül 30-an) vállaltak hosszabb-rövidebb ideig munkát a kárpátaljai szórványvidéken. A pályakezdés mindig nehéz, ám fokozottan érvényes ez azokra a pedagógusokra, akik a diploma megszerzése után – bár tudják, kortársaiknál sokkal nehezebb körülmények között dolgoznak majd – a szórványvidék iskoláiban, óvodáiban vállalnak munkát. Tiszteletre méltó hivatástudat és elkötelezettség jellemzi ezeket a fiatalokat, akik nemegyszer 200 kilométernyire az otthonuktól, idegen környezetben élesztik a már-már elfelejtett magyar szót, a hagyományokat, terjesztik a magyar kultúrát és nevelnek ki tehetséges fiatalokat.

4. ÖSSZEFOGLALÓ

Összefoglalásként elmondhatjuk, hogy a tehetségazonosítás során kiemeljük az átlagon felüli, speciális képességekkel bíró, magas fokú feladat iránti elkötelezettséggel és kreativitással rendelkező tehetségeket. Ehhez szerteágazó, egymással szoros összefüggésben lévő, egymásra épülő, tehetségeket felkaroló programokkal bírunk.

Projektjeink, programjaink kárpátaljai, sokat bizonyított, magyar pedagógusok, szakemberek segítségével valósulnak meg, akik megfelelő szakmai múlttal, referenciákkal rendelkeznek a fent felsorolt feladatok végrehajtásához a követelményeknek, céloknak megfelelően, amelyek minden alkalommal garantálják a sikert és az elismerést.

A fentebb is megfogalmazott célok eléréséhez, hogy valóban jól képzett, mély tudással rendelkező ifjakat bocsássunk ki a nagybetűs életbe, elengedhetetlen a minőségi magyar pedagógustársadalom kinevelése, továbbképzése, identitástudatának erősítése, szakmai tudásának továbbfejlesztése, az, hogy megismerkedjen az új módszertani fogásokkal, hogy megismerje mind a magyar, mind az ukrán oktatási rendszerben zajló folyamatokat, hogy az új módszereket mind sikeresebben alkalmazza munkájában. Hogy tanítványai helyt álljanak majd itthon és a nagyvilágban egyaránt. Ezért tevékenykednek erőt, időt és energiát nem sajnálva a helyi szervezetek, intézmények, mint például a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, a „GENIUS” Jótekonysági Alapítvány, a Pro Cultura Subcarpathica.

Irodalom

- 20 éves a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség. Jubileumi évkönyv. Felelős kiadó Orosz Ildikó (2011): PoliPrint, Ungvár.
- Orosz Ildikó (2005): *A magyar nyelvű oktatás helyzete Kárpátalján az ukrán államiség első évtizedében (1989–1999)*. PoliPrint Kiadó, Ungvár.
- Orosz Ildikó (2007a): *A Függetlenségtől a Narancsos Forradalomig. A kárpátaljai magyarság helyzete a független Ukrajnában (1991–2005)*. PoliPrint Kiadó, Ungvár.
- Orosz Ildikó (2007b): Szórványok anyanyelvi/anyanyelvű oktatásának helyzete Kárpátalján a XXI. század elején. In *Magyarok a Tisza-forrás környékén. A felső-Tisza-vidéki magyarok anyanyelvi-oktatási helyzete egy kutatás tükrében*. (Szerk. Orosz Ildikó.) PoliPrint, Ungvár.

Függelék

ANDRÁS SZILÁRD

A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Matematika és Informatika Karán szereztem matematikusi oklevelet 1998-ban és doktori fokozatot 2003-ban. Egy évig tanítottam általános iskolában. 1999-től a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Matematika és Informatika Karának alkalmazottja vagyok, jelenleg adjunktusi beosztásban.

Fő érdeklődési területem a nemlineáris analízis és a matematikatanítás módszertana. Ezzel párhuzamosan aktívan részt vettem az Erdélyi Magyar Matematikaversenyek lebonyolításában (1992-ben még diákként, 1993-tól edzőként, zsűritagként, aztán szervezőként, több alkalommal – például a 2010-es Nemzetközi Magyar Matematikaversenyen – versenybizottsági elnökként). Hét évig működtettem szakkört a csíkszeredai Márton Áron Líceumban, illetve a székelyudvarhelyi Tamási Áron Líceumban.

Több kollégával közösen létrehoztunk egy középiskolások számára írt teljes tankönyvsorozatot, valamint több tematikus feladatgyűjteményt, rendszeresen működtetünk szakköröket, szervezünk tehetségápoló táborokat. Fontosnak tartom a matematika tanításának alternatív megközelítését, a tehetségápolás széles körű kiterjesztését, a tanárképzés radikális reformját, a tanárok és szakmai csoportok hatékony együttműködését. Ennek következményeként az utóbbi időben több nemzetközi projekt (DQME II, PRIMAS, MASCIL) és egyéb helyi kezdeményezések keretén belül próbálok különböző alternatív megközelítéseket kikísérletezni, tananyagokat fejleszteni, képzéseket tartani, a matematika didaktikán belül a praktikum és az elméleti kutatás rezonanciáját tanulmányozni.

BERECZKI KINGA

1966. május 7-én születtem Korondon, Erdélyben, pedagógus szüleim szakmai körútjának éppen soron lévő állomáshelyén. Rövid, mindössze hároméves itt-tartózkodás után Csíkszeredába költöztünk, ahol nekem és testvéreimnek adva volt a továbbtanulás és fejlődés lehetősége.

Csíkszeredában nőttem fel. Szüleim olyan szellemi és erkölcsi nevelésben részesítettek, amely meghatározta életemet. A nemzet és család mindig fontos volt számomra, ezeket az értékeket igyekeztem továbbadni gyermekeimnek, és példát mutatni becsületből, kitartásból.

A nemzet és család után számomra legfontosabb a közösség. Tanári diplomát a Brassói Egyetem matematika fakultásán szereztem, a csupán néhány évre tehető oktatási tevékenységet hivatásként éltem meg, immár Sepsiszentgyörgyön. Azonban nemcsak szűk iskolai keretek között, hanem igyekeztem minél szélesebb körben, a közösség különböző szintjein szolgálni. Az Asimcov vállalkozói iroda létrehozásával beindult a háromszéki vállalkozók fejlesztése 1998-ban. Az Amőba oktatási központ – amelynek igazgatója vagyok – 17 éve végzi képzési-oktatásfejlesztési tevékenységét a régióban. A LAM alapítvány kuratóriumi tagjaként a háromszéki gazdálkodókat támogatom, a Civilek Háromszékért Szövetség létrehozásával pedig a civil szervezetek hatékony képviselését és megerősödését vállaltam fel.

A 2010-ben alapított Háromszéki Közösségi Alapítvány kiteljesíti mindazt a közösségfejlesztő munkát, amit eddig végeztem. A helyi erőforrások felhasználásával számos, a közösség számára hasznos megvalósítás jött létre az elmúlt néhány év alatt, és bízom benne, még jó sokáig számolhatunk be jó eredményekről.

BERSZÁN ISTVÁN

A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Irodalomtudományi Tanszékének intézetigazgató egyetemi docense vagyok.

Kutatói munkám, melyben az elméleti vizsgálódást kísérleti gyakorlótáborok irányítása egészíti ki, az irodalom és kultúra megközelítésének egy eredeti módját alapozta meg, amit gyakorlástudatásnak nevezek. Eddig megjelent tudományos köteteim: *Kivezetés az irodalomelméletből*. Mentor, Marosvásárhely, 2002; *Irodalomelmélet – olvasásgyakorlat*.

Presă Universitară Clujeană, Kolozsvár, 2006; *Terepkönyv*. Koinónia, Kolozsvár, 2007. Szépirodalmi munkáim (meséskönyvek): *A válogatott útibatyu*. Koinónia, Kolozsvár, 2002; *Bundfüles Subanagy*. Koinónia, Kolozsvár, 2008; *Angyalok meséi*. Koinónia, Kolozsvár 2011.

Tehetségfejlesztéssel a kolozsvári Láthatatlan Kollégium tutoraként és a kolozsvári Nyilas Misi Tehetségsegítő Egyesület kurátoraként foglalkozom. 2000 óta tartok nyaranként Terepkönyv-táborokat.

CSERI ILONA

Ipolysági gimnáziumi tanulmányaim elvégzése után matematika-kémia szakos tanárként diplomáztam a Konstantin Filozófus Egyetemen, Nyitrán. Tanári pályámat Ipolynyéken kezdtem. Már ez időtől kezdve örömmel vettem részt regionális, országos szakmai találkozón, pedagógus konferenciákon. Az önművelődés mellett szívesen foglalkoztam diákjaimmal is. Részt vettünk matematikai, kémiai versenyeken. Tanult szakjaimtól eltérve sok időt fordítottam szavalóversenyre való felkészítéssel, hagyományőrzéssel, énekkari, színjátszó tevékenységgel, kézműves foglalkozások lebonyolításával, népdaltanítással, valamint táborszervezéssel – óvodáskorú gyerekektől kezdve ifjúsági csoportokig terjedő korosztályoknak.

2007-ben Gútára kerültem a Magyar Tannyelvű Magán Szakközépiskolába. Itt kerültem kapcsolatba az intézményi tehetséggondozással a Debrecenben tartott képzés által. Sikerült megalakítani a gútai Tehetségpontot, amelyet akkreditáltak is zománcozói szakja, valamint nyelvi tehetséggondozás (Média-sztár) terén is.

A tanulás-módszertani szakkör, a zománcozók tanulásának gazdagító programja, pályázatok kidolgozása, más tehetségpontokkal való kapcsolat felvétele, együttműködési szerződések kötése, kerekasztal-beszélgetés szervezése, jó tehetséggondozó gyakorlat anyagának kidolgozása, kapcsolattartás a Tehetségpontok hálózatával – ezek a tehetséggondozó munkám mozzanatai a Médiasztár országos újságírói tehetséggondozó verseny szervezése mellett.

DVORÁCSEK ÁGOSTON

A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium fizika szakos tanára és az iskolában működő Fenichel Sámuel Önképzőkör vezetője vagyok.

A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Fizika Karán végeztem fizikusként. Úgy terveztem, hogy pár évig középiskolában tanítok, így immár 36 éve pedagógusként dolgozom. Előbb román tannyelvű szaklíceumban tanítottam, majd áthelyeztettem magam a nagy múltú scholába, ahol több mint egy évtizede vállaltam, hogy felkarolom a tehetséges diákokat és tanórán kívüli tevékenység keretében fejlesztem képességeiket.

Több nemzetközi tehetségkutató konferencián vettem részt, és jelenleg én képviselem a nagyenyedi Bethlen Gábor Alapítványt a Nemzeti Tehetségsegítő Tanácsban és az Erdélyi Tehetségsegítő Tanácsban.

KORMÁNYOS RÓBERT

Tanulmányaimat az Újvidéki Egyetem Természettudományi Matematikai Karának Biológiai és Ökológiai Tanszékén folytattam, okleveles biológusként diplomáztam.

Pedagógiai pályafutásomat biológiatanárként kezdtem a csókai Vegyészeti-élelmiszeripari Szakközépiskolában. Az idei év júniusától a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégiumban zajló szakmai munkát igazgatóként irányítom.

Az oktatási és nevelési teendőim mellett számos tehetséges diákot készítettem fel belföldi és határon túli versenyekre, akik sorra győznek a rangos versenyeken és nyerik el a különböző kitüntetéseként. Kutatói, ismeretterjesztői és kutatásszervezői teendőimet az oktatási intézmények mellett a civil szférában is kifejtem, ahol a pályafutásom húsz éve alatt több száz diák szakmai karrierjét egyengettem, kutatásait, munkáit mentoráltam.

Pedagógusként fontosnak tartom a tehetséges fiatalok innovatív gondolkodásra való ösztönzését. Az elmúlt években nagy hangsúlyt fordítottam a Vajdaságban található általános iskolák, középiskolák és a magyarországi, valamint más európai felsőoktatási intézmények szakmai együttműködésére. Publikációim sora jelenik meg a hazai és a nemzetközi szakfolyóiratokban. Az eddigi munkásságomért számos díjban részesültem, de számomra a legnagyobb elismerést a Zenta városától kapott Pro Urbe-díj jelenti.

OROSZ ILDIKÓ

1960. március 19-én születtem az Ungvári járási Nagydobronyban (Kárpátalján), pedagógus családban. 1977-ben felvételt nyertem az Ungvári Állami Egyetem matematika szakára, ahol 1983-ban kaptam matematika tanári diplomát. Tanulmányaim alatt a Nagydobronyi Középiskolában dolgoztam napközis nevelőként, tanítóként, majd 1982-től matematikatanárként. 1985-ben kineveztek az iskola oktatásáért felelős igazgatóhelyettesévé. 1990-ben a Nagydobronyi Középiskola tanári, szülői és tanulói testületéből álló konferenciája megválasztott igazgatónak. Az igazgatói teendőket az adott intézményben 1995-ig láttam el. Ekkor felvételt nyertem a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Neveléstudományi Tanszékének „A nevelés és művelődés társadalmi összefüggései” című doktori program képzésére. 1998-ban megszereztem az abszolutóriumot. 2001-ben megvédtem doktori értekezésemet. 1996-tól tanítok pedagógiát a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskolán. 2003-tól pedig a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola vezetője lettem. 2000-től látom el a Főiskola elnöki teendőit.

Kutatási területem: a kárpátaljai magyar nyelvű/nyelvi oktatás helyzete 1944 után; a kárpátaljai magyarság továbbtanulási esélyei és lehetőségei, karrierkutatások; a szórványok, szórványoktatás és művelődés Kárpátalján; a kisebbségek kisebbsége – magyar ajkú romák oktatási helyzete Kárpátalján.

Kitüntetésem: A Kárpátaljai Megyei Tanács oklevele az oktatásban végzett tevékenységért (2002); A Magyar Professzorok Világtanácsa „Pro Universitate et scientia” plakett (2002); „Ukrajna érdemes oktatási dolgozója” cím (2004); Az Információs Társadalomért szakmai érem (2005); Az MTA Arany János emlékérmé (2005); A Kisebbségekért – Pro Minoritate Alapítvány Lőrincz Csaba díja (2010); A Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti keresztje kitüntetés (2010).

PÉNTEK JÁNOS

A kolozsvári egyetem ny. nyelvészprofesszora, az MTA külső tagja, az MTA Kolozsvári Területi Bizottságának elnöke vagyok. Közel öt év-tizedes egyetemi oktatói pályámon tanárként figyeltem és „gondoztam” a felbukkanó tehetségeket.

1990 után tanszékvezetőként és a doktori képzés irányítójaként közvetlenül támogathattam a tehetséges fiatal kollégák szakmai beavatatását, tanulmányaik hazai és külföldi kiteljesítését, egzisztenciális biztonságuk megalapozását. Több olyan erdélyi szakmai szervezet alapításában vettem rész, vállaltam irányítói szerepet, amelyek oktatással, képzéssel, kutatásokkal foglalkoznak. 1992-ben egyik alapítója voltam, 1997-től elnöke vagyok az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetségének, annak a szervezetnek, amely rendszeresen szervez műveltségi és anyanyelvi versenyeket, intézményileg összefogja a magyar szakos tanárok tevékenységét. A Szövetség volt a kezdeményezője az anyanyelvi mozgalom Kárpát-medencei összefogásának, a korábbi magyarországi versenyek kiterjesztésének, annak, hogy a legtehetségesebb erdélyi tanulók és felkészítő tanáraik a versenyek alkalmával és az általa szervezett anyanyelvi táborokban közvetlen kapcsolatba kerüljenek a többi régióban és az anyaországban élő tanárokkal, tanulókkal.

Személyes kezdeményezője voltam, kezdettől elnöke és munkatársa vagyok a kolozsvári székhelyű Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesületnek, amely most, 2012-ben kezdi el 10. támogatási évét. Azt hiszem, Erdélyben ez az egyetlen olyan, valóban civil szervezet, amely mindenféle személyi, politikai vagy más jellegű érdektől mentesen csak azt végzi, amire vállalkozott: jól meghatározott, folyamatosan javított programja keretében kizárólag önzetlen személyek támogatását juttatja el ösztöndíj formájában többszörösen hátrányos helyzetben levő, tehetséges, magyarul tanuló diákoknak.

SOMAI JÓZSEF

A Romániai Magyar Közgazdasági Társaság alapító tagja, volt alelnöke, elnöke, jelenleg tiszteletbeli elnöke és a Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület (Kolozsvár) ügyvezető elnöke vagyok.

1931-ben születtem Székelyszentistván (Maros megye, Románia). Tanulmányaimat 1955-ben a kolozsvári Bolyai Tudományegyetemen végeztem közgazdászként.

1955–1958 között tartományi pénzügyi ellenőr, majd 1958-tól előbb a Bolyai Tudományegyetem (TE), majd 1959-től a Babeş-Bolyai TE kari főtitkára voltam. 1990-ben Kolozs megye alpolgármestere, 1991–1995 között előbb az RMDSZ Főtitkárságának szervező titkára, később országos titkár, majd országos szervezési alelnöke. Több civil szervezetben vezetői tisztséget töltök be (ERMACISZA, MACISZESZ, BEBE, Nyilas Misi Egyesület, Bölöni Farkas Sándor Alapítvány, Horváth István Alapítvány). 1998–2009 között a *Közgazdasági Fórum* folyóirat alapító főszerkesztője voltam.

Megjelent munkáim: két önálló kötet, 42 kötetben társszerző, 78 tanulmány folyóiratokban, 57 cikk lapokban és 34 kötet felelős szerkesztője. Tagja vagyok az MTA külső köztestületének és a magyar Tehetség gondozás Parnasszusának.

Elismeréseim: a Tehetségek Szolgálatáért díj nyertese és a Magyar Köztársaság Elnökének Érdemérme kitüntetésje.

VÁRADI NATÁLIA

2002-ben végeztem a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, angol–történelem szakán, majd 2008-ban PhD fokozatot szereztem a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán történelemből.

Pályámat angol szakos tanárként kezdtem a Vári II. Rákóczi Ferenc Középiskolában, majd a Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban folytattam azt. Ezt követően a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola filológia tanszékén

oktattam angol nyelvet, a PhD fokozat megszerzését követően pedig a Főiskola Történelem- és Társadalomtudományi Tanszékén oktatók történelmet.

2004 óta a Főiskola Felnőttképzési Központjának vezetője, valamint 2011 januárjától a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány irodaigazgatójaként is dolgozom.

Fontosnak tartom a kárpátaljai tehetséggondozást az esélyegyenlőség jegyében. Az utóbbi években számos tudományos konferencián gyarapítottam tudásomat, illetve tartottam előadást, valamint publikáltam tudományos cikket.

VIDA JÁNOS

A zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnáziumban 2003 óta dolgozom, 2005 óta pedig a Bolyai Farkas Alapítvány a Magyarul Tanuló Tehetségekért elnevezésű szervezetnél titkárként tevékenykedem.

Alapító tagja vagyok három külföldi és négy szerbiai tehetséggondozó és tehetségszolgáltató szervezetnek. Elsősorban a tehetséggondozó szervezetek közötti kommunikációt és kapcsolatfelvételt tartom fontosnak, és szorgalmazom az együttműködést a különböző országok tehetségbarát szakembereivel, szervezeteivel.

Az elmúlt években, a Vajdaságban több alkalommal szerveztem 60 órás tehetséggondozó továbbképzést pedagógusok részére, valamint tehetséggondozó táborokat, foglalkozásokat, tudományos előadásokat és versenyeket. Számos cikket és könyvet is szerkesztettem a szerbiai magyar tehetséggondozás tárgy-körében.